

عنوان اقدام پژوهی

چگونه توانستیم شناخت کاربردی هنرجویان پایه دهم
معماری هنرستان بتول اقامحمدی را نسبت به رشته
انتخابی افزایش دهیم

نام و نام خانوادگی: زهرا معجری ۱۱۵۹۲۰۹۴

فاطمه تیموری ۱۲۰۲۳۱۶۵

مبارکه لطفیان ۱۱۸۸۷۳۲۶

رشته تحصیلی: نقشه کشی معماری

پست سازمانی: هنرآموز

دوره تحصیلی: هنرستان بتول اقا محمدی

سال تحصیلی: ۹۶-۱۳۹۵

چکیده

هدف اصلی این پژوهش ارائه راهکارهایی جهت ارتقا شناخت کیفی و کمی هنرجویان پایه دهم رشته معماری هنرستان بتول اقامحمدی نسبت به ابعاد مختلف رشته تحصیلی خویش می باشد. جهت نیل به این هدف لازم بود علل عدم شناخت این گروه و مشکلاتی که در پایه دهم به دلیل عدم شناخت حاصل می گردد را بررسی کنیم. لذا از پرسشنامه مشاهده مصاحبه با خانواده ها و تجارب مشاورین محترم مدارس در پایه نهم استفاده شد. علل عدم شناخت کافی از دیدگاه خود هنرجویان یک بعدی نگرستن به رشته معماری بود فقط به دلیل جاذبه های بصری این گروه گرایش خود را بدون در نظر گرفتن مراحل راه اعلام می کردند.

لذا در این فصل با بررسی و اعلام مقدار هزینه های احتمالی در هنگام تحصیل قبل از ثبت نام جمع اوری شواهد و اطلاعات به بررسی و تجزیه و تحلیل موضوع پژوهش پرداخته تا با توجه به نمودار های نسبی جوابی فراسو و هدفمند جهت پرسش یافته شود. برای یافتن راهکارهای مناسب جهت حل مشکلات ناشی از عدم شناخت کافی نسبت به این رشته پس از بررسی های اولیه از طریق مصاحبه های حضوری و جلسات با والدین راهکارهایی ارائه گردیده است:

۱- تنظیم پیش شناخت در قالب جداول تحصیلی و شغلی در رشته معماری

۲- بررسی و اعلام مقدار هزینه های احتمالی در هنگام تحصیل قبل از ثبت نام

۳- انگیزش ذهنی هنرجو نسبت به رشته اش

۴- تفاوت های اشتغال به تحصیل در دوران متوسطه نظری با هنرستان فنی و حرفه ای

۵- حضور مشاوران تخصصی در مدارس در پایه های هفتم و هشتم و نهم

۶- برگزاری جلسات توجیهی برای خانواده ها و همگام بودن والدین با مربیان

پیشینه تحقیق

در زمینه عوامل پیشرفت تحصیلی و عملکرد دانش آموزان مقالات و بحث های زیادی شده است اما به صورت اختصاصی در زمینه پیش آگاهی و دانش اولیه و در حیطه هنرجویان هنرستان ها به خصوص هنرجویان رشته معماری پژوهش خاصی به جز موارد اندک انجام نشده است و آن هم به دلیل فرایند تحصیلی خاصی است که هنرجویان با آن درگیرند و آن هم حجم زیاد دروس عملی و ساعات کار فراوانی است که به این دروس تعلق گرفته است.

در سال ۸۹-۱۳۸۸ آقای محمد داوود پور مقاله ای تحت عنوان بررسی عوامل موثر بر انگیزش تحصیلی هنرجویان کار و دانش استان مرکزی و راهکارهای افزایش آن انجام داده است. در این تحقیق بیشتر عوامل انگیزشی هنرجویان بررسی شده و تاثیرات فردی و آموزشی و خانوادگی هنرجویان را مورد بحث قرار داده است. در نهایت این عوامل شناخته شده و به یکسری راهکارها در زمینه انگیزشی اشاره کرده که یکی از آن ها عامل برنامه ریزی و مدیریت زمان آن در دروس بوده است.

بیان مساله و توصیف وضع موجود

هنرآموزان رشته معماری شاغل در هنرستان نمونه دولتی اقامحمدی در نقشه کشی معماری با گذشت حداقل ۲۰ سال تدریس در سال های دوم و سوم این رشته و تغییراتی که در سال جاری داده شده و بعضی از دروس سال سوم به سال دهم منتقل شده است متوجه شده اند که یکی از دلایل ضعف هنرجویان عدم شناخت کاربردی و عمیق نسبت به رشته ی چند بعدی

معماری می باشد. برخی از این مشکلات که در حین تدریس برخی دزوس مشخص می شود شامل تحلیل انگیزه نسبت به ادامه ی این رشته در هنرجویان سال دهم است و به موازات آن عدم تکمیل کارهای عملی در مدت زمان تعریف شده در هر واحد درسی در طول هفته و خستگی مفرط در طول ترم و افت تحصیلی ناگهانی از مقطع راهنمایی به دبیرستان از پیامد های آن می باشد.

هنرجویان در بعضی از مباحث به دلیل ضعف در پایه های درسی گذشته از درک برخی از مفاهیم عاجزند.

به طور مثال در درس ترسیم فنی و مباحث هندسه باتوجه به حداقل اطلاعات که در سال های قبل داشته اند کمترین دانش پذیری را دارند. از این رو تصمیم گرفتیم به طور دقیق به بررسی دلایل ضعف هنرجویان و رفع آن در درس ها بپردازیم.

اهمیت و ضرورت اقدام پژوهی

مدیریت مطالعه در برخی رشته ها که مرجع مطالعات صرفا کتب درسی فاقد کار عملی می باشند در بازه زمانی ۲۴ ساعت بسیار راحت تر از رشته هایی است که واحد های عملی و کارگاهی دارند. از جمله رشته هایی که حجم کار عملی در آن بسیار زیاد است رشته معماری می باشد.

این تحقیق با عناوین مختلف در سطوح هنرستان از آغاز تاسیس هنرستان ها بسیار انجام شده است اما عنوان تعادل هیجان متعارض اگر به طور زمان بندی شده در طی دو سال متوالی هنرستان اجرا گردد به طور حتم نتایج مطلوبی در ارتقا سطح کیفی

نمرات تئوری و تفهیم مطالب کارگاهی خواهد داشت. میزان شکایات هنرجویان از عدم رسیدن به کارهای عملی و نخواندن دروس تئوری ما را بر آن داشت تا از زاویه ی دیگری غیر از تحقیقات قبلی به این مقوله بنگریم.

از سوی دیگر صفت تعامل میان ساعات تئوری و انجام کارهای عملی با توجه به عدم آگاهی قبلی هنرجویان و اعتراض شدید آن ها به این نکته که هیچ تصویری نسبت به این حجم کار نداشته اند عامل مهمی برای افت تحصیلی هنرجویان دهم شده است.

این چالش تا پایان دوره های مختلف تحصیلی رشته معماری همگام می باشد. لذا یک مدیریت درونی و تسلط به برنامه زمان بندی آنچه که می امورد و در این بازه خواهداموخت به هنر جو و حتی دانشجوی رشته معماری کمک می کند تا در هر شرایط مسلط بر تدوین حداقل ۸۰٪ از کارهایش به طور مطلوب باشد.

امید است تحقق این روش ها در ارتقا کمی و کیفی تحصیلی رشته معماری موثر واقع گردد.

اهداف اقدام پژوهی

اهداف این تحقیق مبتنی بر اصول زیر است:

۱- دسته بندی اولویت های اولیه و آشنایی هنرجویان قبل از ورود به این حیطه در خدی

که اشراف کامل به رشته معماری داشته باشند و واحدهای تیوری و عملی آن را به

اختصار و در چند جلسه کوتاه در تابستان با حضور هنراموزان به صورت عملی تجربه کنند.

۲- برگزاری جلسات مشاوره با حضور کارشناسان تخصصی رشته معماری در جهت آشنایی با رشته و کاهش استرس های باز دارنده و ارائه ی کارهای عملی با کیفیت بهتر و موثر در نمرات تئوری

۳- برگزاری جلسات توجیهی برای والدین و تغییر نگرش ان ها نسبت به رشته های هنرستانی تا در طی سال های که فرزندشان درگیر با این رشته و حجم کارهای عملی ان بر خلاف رشته های دبیرستانی است بتوانند شرایط خانواده را برای افزایش کارایی هنرجو مهیا کنند. به خصوص هنرجویان دختر که کمتر درگیر کارهای اجرایی هستند.

۴- محدودیت هنرجو به لحاظ متوازن نگه داشتن نمرات تئوری و عملی در سطح عالی

سوالات اقدام پژوهی

- آیا می توانیم عملکرد هنرجویان معماری را با آموزش های اولیه و ارایه دانش اولیه معماری افزایش دهیم؟
- آیا پیش زمینه و آگاهی نسبت به دروس معماری در بهتر ارائه دادن کارهای هنرجویان موثر است؟
- آیا روند معرفی و آشنایی با دروس تئوری و عملی رشته معماری در تابستان سال دهم در ارائه بهتر کار عملی و تئوری و کیفیت کار موثر است

جامعه اماری

این تحقیق در هنرستان دخترانه نمونه دولتی بتول اقا محمدی منطقه ۱۵ شهر تهران واقع در شهرک والفجر خیابان هنرستان خیابان محمدی بین ۲۸ هنرجوی سال دهم رشته معماری انجام شده است.

ابزار اقدام پژوهی

به منظور مشخص کردن مساله ذکر شده در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۵-۹۶ جهت گردآوری اطلاعات از شاخص های کیفی و کمی استفاده شده است.

این تحقیق با توجه به مصاحبه های حضوری با هنرجویان و ارائه پرسشنامه بین آنها و همچنین تجارب هنرآموزان در سالهای قبل صورت پذیرفت. برگزاری جلسات متعدد با اولیا در طی سال برآورد تحقیق را هموار تر کرده است. با توجه به دامنه محدود هنرجویان و تخصص بودن رشته معماری در قالب پرسشنامه و مصاحبه حضوری طراحی شد.

همراه بودن هنرجویان در طی سال دهم با هنرآموزان و پرسش و پاسخ های مختلف در مورد کنترل زمان و هیجانات متعارض به وجود آمده با توجه به عدم آشنایی با رشته معماری و تناقض بین تصورات گذشته و آنچه با آن روبه رو شده اند به دسته بندی مفاهیم و نظرات شفاهی مخاطبان انجامید و با طراحی اکثر زمینه های مشترک در پرسشنامه در اختیار هنرجویان قرار گرفت. جمع بندی شواهد و مطالعات در روند ارائه راه حل ها بسیار حائز اهمیت بود.

روش تحقیق

روش تحقیق با ارائه پرسشنامه در دامنه ی جامعه آماری هنرستان و در زمان مناسب (بعد از طی دوره ای از آموزش و ارائه دروس عملی) و جمع آوری آن در پایه های دهم رشته معماری انجام گردید. برگزاری جلسات با اولیا و طرح مساله در بین آنها اولویت های تحقیق را مشخص نمود.

تعاریف و مفاهیم

افزایش عملکرد هنرجویان معماری با داشتن آشنایی کامل در بدو ورود به حیطه معماری عنوان این پژوهش می باشد. مفاهیم و موضوعات ثابت درسی و مباحث تئوری در کنار پروژه های عملی هنرجویان معماری متغیر مستقلی است که عوامل مختلفی باعث ایجاد عملکرد مثبت هنرجو می شود و متغیر وابسته ی طرح همان علم و آگاهی هنرجو و خانواده اش نسبت به این رشته حجم دروس تئوری و عملی و برنامه زمان بندی و مدیریت زمان در آن است. مدیریت زمان متغیر وابسته ای است که در انجام کارهای عملی و مطالعه دروس تئوری به عنوان متغیر مستقل تعریف می گردد.

۲-۳- راه حل های پیشنهادی

۲-۳-۱- تنظیم پیش شناخت در قالب جداول تحصیلی و شغلی در رشته معماری یکی از مشکلاتی که در این تحقیق به آن رسیده ایم عدم آشنایی کافی هنرجویان با این رشته و نداشتن اطلاعات کافی از روند کار و نهایتا آینده کاری آن است. اکثر دانش آموزان صرفا به خاطر جاذبه های بصری و عنوان رشته معماری آن را انتخاب می کنند بدون آنکه هیچ گونه آشنایی و زمینه ای در ارتباط با ادامه تحصیل در این رشته داشته باشند.

در این خصوص به نظر می‌رسد تهیه جداولی تخصصی در ارتبای را معماری که شامل زمان بندی از ابتدای ورود و آموزش و دروس تئوری و عملی حجم کار زمان لازم برای هر ایتم درسی و حضور در جشنواره ها و نوع آزمون کنکور فنی حرفه ای و انتخاب رشته و کارورزی و در نهایت دانشگاه مورد پذیرش و ... باشد. این کار می‌تواند توسط یکی از فارغ التحصیلان دانشگاهی این رشته به صورت حضوری و همچنین در قالب دفترچه هایی در زمان مراجعه انجام پذیرد.

۲-۳-۲- بررسی و اعلام مقدار هزینه های احتمالی در هنگام تحصیل قبل از ثبت نام

عدم پیش زمینه خانواده ها و هنرجویان در ارتباط با مسائل مالی و هزینه به نسبت زیادی که رشته معماری به همراه دارد در بازه های زمانی مختلف از عوامل تشدید کننده موج ناراضیاتی آنهاست و به عنوان یه محرک می‌تواند در کاهش انگیزش هنرجویان باشد.

۲-۳-۳- تعدیل قوای تجزیه و تحلیل همسالان و همکلاسی ها

گاه در یک کلاس به دلیل عدم دقت در ثبت نام نیروهای فراقکن کنارهم جمع می‌گردند که این خود عامل رکود درسی گروه می‌گردد. لذا با انجام تست های روانشناسی و همکاری مشاور هنرستان می‌توان در هر کلاس هنرجویان را بر اساس درصد قوای تجزیه و تحلیل مسائل دسته بندی نمود تا روند صعودی تفهیم دروس را به دنبال داشته باشد. البته این راه حل در صورت یک گروه بودن هنرجویان قابل اجرا نیست و در ثبت نام های پایه ای می‌توان توازن بهتری را در بخصوص در مدارس نمونه برقرار کرد.

۲-۳-۴- انگیزش ذهنی هنرجو نسبت به رشته اش

با معرفی زوایای مختلف رشته معماری برای هنرجویان از زبان هنراموزان متخصص (به خصوص گروه دختران) می‌توان دورنمایی مدون برای آنها تصویر کرد تا انگیزش هنرجو برای حرکتی مطلوب و پرتوان بالا برود.

هنرجویان پایه دهم با ۵ درس تخصصی ترسیم فنی بناهای تاریخی شناخت مواد و مصالح و طراحی و مبانی هنرهای تجسمی شروع دوره‌ی خویش را آغاز می‌کنند و برخی از هنرجویان با توجه به پویا نبودن فعالیت خویش و سختی دروس دچار مشکل مطالعه و پذیرش دروس می‌شوند.

۲-۳-۵- برگزاری جلسات توجیهی برای خانواده‌ها و همگام بودن والدین با مربیان

عدم آشنایی خانواده‌ها با محتوای آموزشی رشته معماری به خصوص در خانواده‌هایی با تحصیلات ابتدایی و اولیه می‌تواند بر مشکلات هنرجویان دامن بزند. در صورت علم خانواده‌ها به این رشته و همراهی با فرزندشان می‌توانند تعاملات سازنده‌ای با او داشته باشند و در برنامه‌ریزی‌ها و مدیریت زمان همچنین فراهم کردن مکان و فضای کافی و مناسب او را یاری برسانند. به خصوص نوع آموزش و ادامه تحصیل و فرایند یادگیری در هنرستان‌ها کاملاً متفاوت از دبیرستان‌ها است و این موضوع برای خیلی از خانواده‌ها در مقایسه با فرزندان دبیرستانی خود و خویشاوندان غیر ملموس است. و در کنار آن بحران‌های دوران بلوغ فرزندانمان نیاز به همراهی منطقی اولیا و مربیان دارند. درگیری‌های مختلف حاشیه‌های زندگی تحصیلی آنها را تحت الشعاع قرار می‌دهد و در این برچه زمانی همگام بودن والدین می‌تواند در اجرای صحیح و به موقع برنامه‌ریزی‌های درسی و زمان‌بندی مناسب بین دروس

عملی و تئوری حائز اهمیت باشد. به این ترتیب والدین می توانند افراط و تفریط در انجام کارهای عملی را تعادل بخشیده و نظارت کافی بر اختصاص دادن زمان مناسب به انجام تکالیف را داشته باشند.

۲-۳-۶- حضور مشاوران تخصصی در مدارس در پایه های هفتم و هشتم و نهم

اگر نوجوانان ما در سال های مهم تصمیم گیری بتوانند از حضور مشاوران تخصصی و کارآمد بهره ببرند قطعاً دچار مشکلات بعدی نخواهند شد. رشته های نظری در طی این سال ها برای خانواده ها کاملاً آشنا و شناخته شده است ولی شاخه ها و گرایش های فنی و حرفه ای تنها نامی است برای دانش آموزان و تصمیم گیری آن ها صرفاً براساس ظاهر و خوشایند بصری آن ها صورت می گیرد. به همین منظور آشنا ساختن تخصصی و بازدیدهای تخصصی و استفاده از کارشناسان هر رشته به خصوص برای دانش آموزانی که این شاخه ها را به عنوان اولویت تحصیلی انتخاب کرده اند می تواند کمک شایانی باشد.

۲-۳-۷- تفاوت های اشتغال به تحصیل در دوران متوسطه نظری با هنرستان فنی و

حرفه ای

فرایند تحصیلی و چارت آموزشی دبیرستان و هنرستان کاملاً متفاوت است. حجم دروس عملی و زمان بر بودن این دروس ساعات حضور بیشتر در مدرسه و نوع متفاوت آموزش در هنرستان دانش آموزان و خانواده هایشان را در ابتدای سال تحصیلی دچار یک سردرگمی و واکنش می کند که بخصوص در افت تحصیلی هنرآموزان در ترم اول تحصیل تاثیر بسزای دارد. هنرجویان در تعامل با این مساله زمان زیادی را از دست می دهند بنابراین می توان

این آموزش‌ها و آمادگی‌ها را قبل از شروع سال تحصیلی به دانش‌آموز داد تا کمتر دچار بحران تحصیلی و مشکلات مدیریت زمان شود.

۲-۳-۸- ترغیب آغاز شناخت میدانی در ماه‌های اردیبهشت تا خرداد سال نهم در

خانواده‌ها

در فرایند شناخت و آگاهی‌رسانی به خانواده‌ها توصیه می‌شود قبل از انتخاب قطعی رشته تحصیلی دانش‌آموز و خانواده‌اش دست به یک سری تحقیقات میدانی بزنند و از فرصت چند ماهه‌ای که در اختیار دارند از توصیه‌های هنرجویان ترم‌های بالاتر و فارغ‌التحصیلان و کارشناسان معماری که در پیرامون خود می‌شناسند بهره ببرند.

۲-۴- اصلاح و تعدیل راه حل‌ها

۱- بیشترین عامل تضعیف هنرجو در ابتدای سال دهم عدم تطابق بین آنچه می‌پنداشت و آنچه با آن مواجه شده است می‌باشد و این تنها در صورتی تعدیل می‌یابد که در ارتقا شناخت کمی و کیفی هنرجو قبل از ورود به رشته معماری زمان کافی گذاشته شود.

۲- از آنجا که کار عملی در روند آموزشی رشته معماری رشد روز افزون دارد انجام

راهکارهای افزایش تمرکز در پایه‌های اول دبیرستان اولویت بسیار دارد.

۳- انگیزش ذهنی هنرجویان در پایه دهم روند رو به رشد نمرات را تا پایه ی دوازدهم در

بر خواهد داشت.

۴- تثبیت خودباوری در مدیریت و برنامه ریزی با پیگیری مستمر اولیا و مربیان میسر است .

۲-۶- ارزیابی تاثیر اقدام پژوهی و راه حل ها

با توجه به این که هدف اساسی از تدوین این پژوهش تاثیرشناخت کیفی و کمی هنرجویان قبل از ورود به رشته معماری بر بهبود عملکرد هنرجویان و روند صعودی هنرجو در دوران تحصیل او می باشد . لازم است پس از آشنایی با اصول و مراحل اجرای روش های گوناگون در ایجاد این شناخت نسبی در مدرسه و خانه و تشخیص و خودباوری هنرجویان به سمت تثبیت این امر در درونش شود تا با روند تحصیل او در مقاطع بالاتر گاه با حذف برخی راههای جزئی به یک مدیر کامل در تدوین اولویت های درسی خویش برآید . امید است با این پژوهش گامی هر چند کوچک در جهت این امر برداشته باشیم .